

Internet - krótka historia

☐ **Internet** - to kopalnia wiedzy i plac zabaw. Jednocześnie jednak sieć jest, jak to określił Stanisław Lem "wielkim śmietnikiem". Oprócz wielu wartościowych rzeczy dzieci i młodzież mogą znaleźć też treści, z którymi kontakt jest dla nich po prostu szkodliwy.

Z czego młodzież najczęściej korzysta w Internecie?

- ☐ Komunikacja,
- ☐ Rozrywka,
- ☐ Gry
- ☐ Ściąganie plików,
- ☐ Poszukiwanie informacji,
- ☐ Zakupy,
- ☐ i wiele, wiele innych....

**„Internet to okno na świat.
Cały świat”**

Z portali korzystają częściej dziewczynki niż chłopcy, 90 % ma konto przynajmniej na jednym portalu społecznościowym. Z gier on-line natomiast częściej korzystają chłopcy niż dziewczynki.

A teraz o tej ciemniejszej stronie....

* Zagrożenia dla dzieci i młodzieży związane z treściami internetowymi

Podział zagrożeń:

- ☐ **Szkodliwe treści**
- ☐ **Wirtualna prostytutka** (m.in. czat kamerki),
- ☐ **Prywatność**- w sieci zostawiamy całą mapę swojego dnia, począwszy od treningów sportowych, po miejsca, które odwiedzamy,
- ☐ **Niebezpieczne kontakty online – grooming** (co trzeci dzień do zespołu Helpline.org trafia zgłoszenie dot. uwodzenia,
- ☐ **Cyberprzemoc** - dzieci coraz częściej padają ofiarami agresji *online* ze strony swoich rówieśników- **stalking** – uporczywe nękanie,
- ☐ **Nadmierne korzystanie z Internetu**- 35 % dzieci zaniedbuje rodzinę, znajomych, naukę szkolną albo hobby,
- ☐ **Zakupy**- 15 % nastolatków ma konto w serwisie akcyjnym.

Gry internetowe – komputerowe

Początek uzależnienia - dziecko spędza wiele czasu przy grach; rodzice z dumą patrzą na dziecko, które sprawnie obsługuje komputer, uważają je za młodego geniusza, są przekonani, że rozwija ono swoje zainteresowania, a równocześnie jest w domu pod czujnym okiem rodziców. Z czasem dzieci zaczynają spędzać coraz więcej czasu przy grach komputerowych, przy próbie oderwania od komputera reagują wybuchami niekontrolowanej złości i agresji. Najważniejsza staje się gra i czas spędzany w świecie wirtualnym.

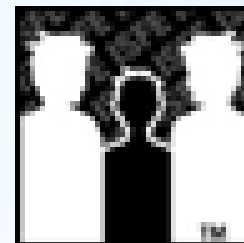
Oznaczenia gier komputerowych

- **system PEGI** (strona z opisem gier www.pegi.info)

W grze jest używany
wulgarny język

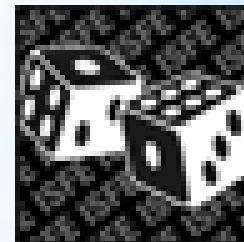
Gra pokazuje
przypadki
dyskryminacji
(ze względu na rasę,
religię)

W grze pojawiają się nagość
i/lub zachowania seksualne.

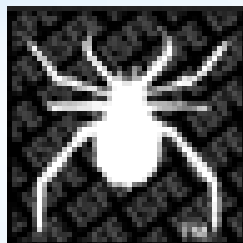
Gry, które zachęcają do
uprawiania hazardu lub
go uczą.

W grze pojawiają się
nawiązania do narkotyków,
lub jest pokazane zażywanie
narkotyków.

Gra może przestraszyć
młodsze dzieci.

Gra zawiera elementy
przemocy.

Oznaczenia gier komputerowych

- system amerykański ESRB

Tylko dla osób dorosłych

Dla wszystkich

Dla wszystkich powyżej 10 roku życia

Dla małych dzieci

Dla nastolatków powyżej 17 lat

Reklamy, zwiastuny gier

Dla nastolatków

Pornografia dziecięca

Produkcja i obrót pornografią dziecięcą to obecnie olbrzymi, globalny proceder przestępczy, którego ofiarami pada rok rocznie tysiące dzieci.

Wyróżnia się dwa podstawowe zagrożenia związane ze zjawiskiem pornografii dziecięcej w Internecie:

- ☐ **dzieci mogą być mimowolnym odbiorcą treści pornograficznych oraz**
- ☐ **mogą stać się też przedmiotem filmów i zdjęć pornograficznych.**

80% zdjęć o charakterze pornograficznym zostaje wytworzonych przez dzieci, one same są ich dostawcami. Utrwalają je za pośrednictwem kamer internetowych, czy aparatów cyfrowych pod wpływem manipulacji i gratyfikacji ze strony poznanych w Sieci osób dorosłych.

Prostytucja dziecięca

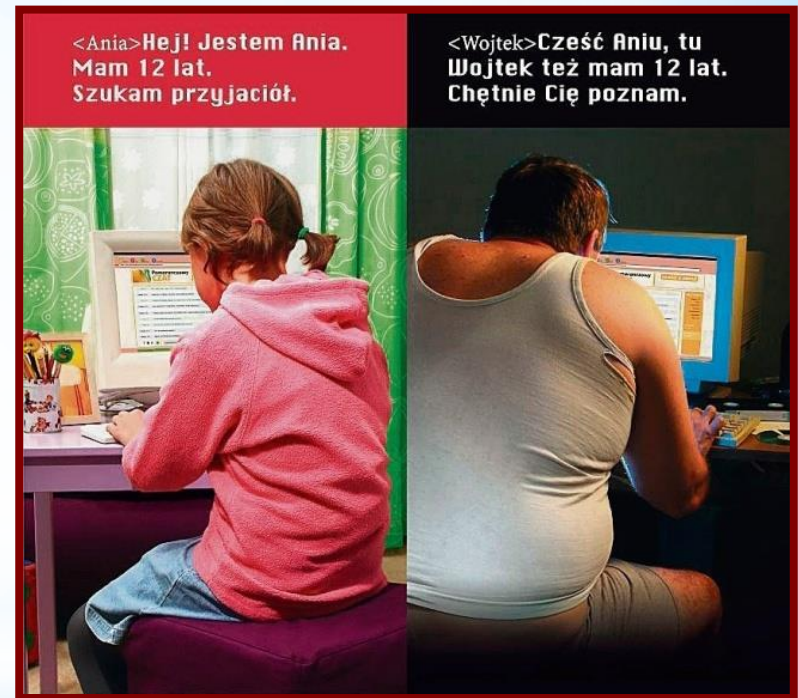
Prostytucja dziecięca coraz częściej związana jest z telefonią komórkową, czy Internetem. Zdarza się, że dzieci manipulowane są przez dorosłych i na ich polecenie świadczą usługi seksualne poza Internetem osobom poszukującym w Sieci nieletnich partnerów. Czasami dzieci same kontaktują się za pośrednictwem serwisów komunikacyjnych z dorosłymi i proponują im usługi seksualne w zamian za zapłatę. Fakt, że w takich przypadkach inicjatywa leży po stronie dziecka w żaden sposób nie zwalnia dorosłego sprawcy od odpowiedzialności.

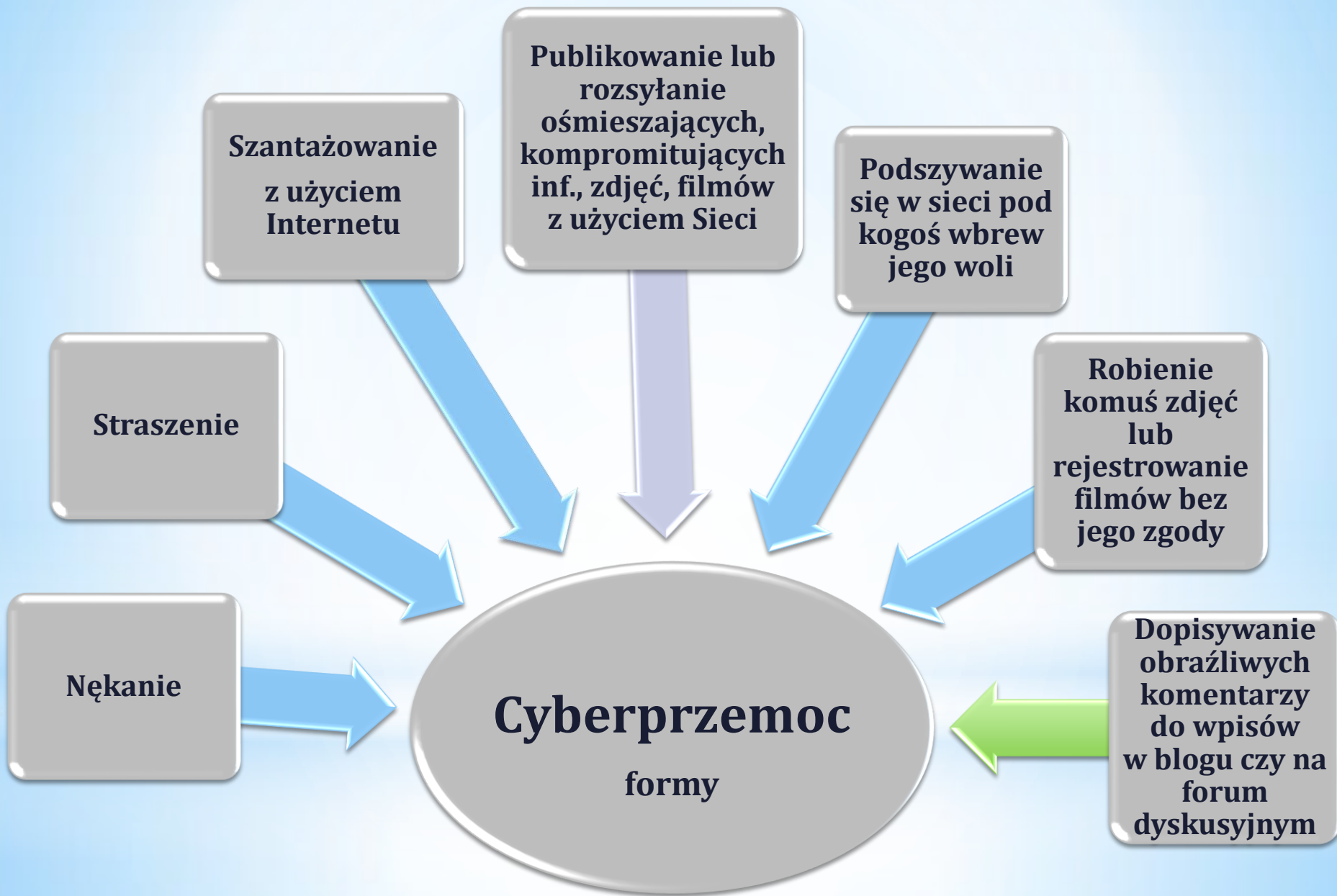

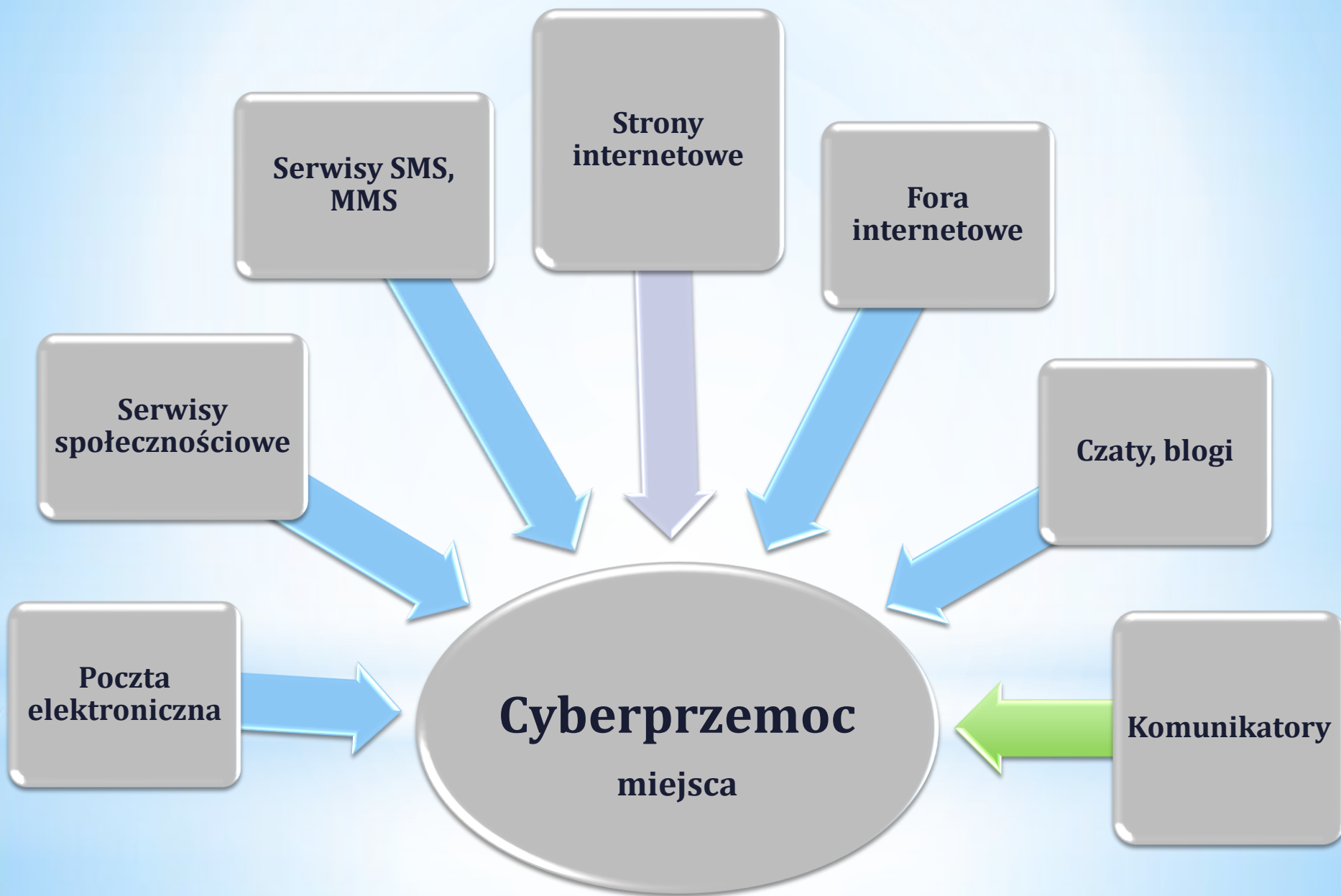

* Uwodzenie - grooming

Uwodzenie i wykorzystanie seksualne dzieci przez sprawców kontaktujących się z ofiarami online (online grooming) - zjawisko niezwykle niebezpieczne ze względu na daleko idące konsekwencje i zagrożenie poważną traumą. Jest to szczególna relacja tworzona w Internecie między osobami dorosłymi a dzieckiem w celu ich uwiedzenia i seksualnego wykorzystania.

Cyberprzemoc - cechy charakterystyczne, które sprawiają, że jest to zjawisko szczególnie niebezpieczne:

- ☐ anonimowość sprawcy,
- ☐ różnorodność form,
- ☐ powszechna dostępność w sieci, 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu,
- ☐ szybkość rozpowszechniania materiałów kierowanych przeciwko ofierze,
- ☐ zasięg,
- ☐ stałe narażenie na atak ofiary niezależnie od miejsca i pory,
- ☐ stosunkowo niski poziom kontroli społecznej tego typu zachowań
(np. **ograniczona wiedza i doświadczenie nauczycieli oraz rodziców związane z korzystaniem z mediów elektronicznych**),
- ☐ praktycznie niemożliwe usunięcie kompromitujących informacji, zdjęć, filmów itp.

Cyberprzemoc

– zjawisko szczególnie niebezpieczne:

Star Wars Kid

„*Star Wars Kid* – amatorski film [Kanadyjczyka](#), który zdobył ogromną popularność w [Internecie](#).

8 listopada 2002r. piętnastoletni wówczas, uczeń liceum nagrał siebie, w szkolnym studiu, wymachującego przyrządem do zbierania piłek do golfa, naśladując jednego z bohaterów [Gwiezdnych wojen](#), [Część I: Mrocznego widma](#) - [Darthę Maula](#), walczącego [mieczem świetlnym](#). 19 kwietnia 2003r. jeden z kolegów Ghyslaina znalazł kasetę z nagraniem pozostawioną na kilka miesięcy w szkolnym schowku i umieścił nagranie w sieci [p2p Kazaa](#). Stamtąd film momentalnie rozprzestrzenił się na wiele stron internetowych. Powstało wiele jego przeróbek i modyfikacji. Autor filmu był szykanowany przez rówieśników po opublikowaniu nagrania w Internecie, z powodu negatywnych skutków udostępnienia filmu pozostawał pod opieką psychiatryczną, jego rodzina zażądała od czterech kolegów autora odszkodowania w wysokości dwustu pięćdziesięciu tysięcy [dolarów kanadyjskich](#). Do rozprawy nie doszło, gdyż strony zawarły porozumienie poza sądem.”

Czy jesteśmy bezradni? Jakie działania może podjąć szkoła?

Działania profilaktyczne i kampanie informacyjne

- ☐ edukacja (zasady odpowiedzialnego i bezpiecznego korzystania z Internetu i telefonii komórkowej, zagrożenia płynące z użytkowania technologii komunikacyjnych, netykieta, odpowiedzialność prawna, wiedza dotycząca sposobów postępowania w sytuacjach zagrożenia),
- ☐ prelekcje, spotkania z ekspertami, konkursy;

Działania prewencyjne:

- ☐ filtry, kontrola przeglądanych stron, właściwa reakcja na niepożądane zachowania dzieci i młodzieży;

System zapobiegania cyberprzemocy w szkole:

- ☐ opracowanie procedur reagowania na cyberprzemoc,
- ☐ podejmowanie interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy,
- ☐ sankcje regulaminowe szkoły,
- ☐ kontrakt z rodzicami.

Jakie działania może podjąć szkoła cd.

Procedura reagowania w szkole w sytuacji cyberprzemocy:

- ☐ Ujawnienie przypadku cyberprzemocy
- ☐ Ustalenie okoliczności zdarzenia,
- ☐ Zabezpieczenie dowodów,
- ☐ Analiza zdarzenia przy udziale dyrektora, pedagoga i wychowawcy,
- ☐ Identyfikacja sprawcy:

gdy sprawca jest nieznany należy:

- powiadomienie Policji,
- zawiadomienie administratora serwisu o zablokowaniu materiałów,

gdy sprawca jest znany należy:

- powiadomienie Policji lub sądu rodzinnego,
- powiadomienie rodziców lub opiekunów,
- rozmowa z uczniem sprawcą przemocy o jego zachowaniu,
- zobowiązanie sprawcy do usunięcia materiałów z Sieci.

- ☐ Działania wobec sprawcy i ofiary cyberprzemocy,
- ☐ Zastosowanie środków dyscyplinujących wobec sprawcy,
- ☐ Monitoring.

Pomoc szkoły, gdy dziecko stało się ofiarą cyberprzemocy...

- ❑ **wsparcie psychologiczne** (poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania),
- ❑ po zakończeniu interwencji należy **monitorować** sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy,
- ❑ **poinformowanie rodziców** dziecka o problemie i okazanie im wsparcia i pomocy ze strony szkoły. W rozmowie z nimi pedagog lub wychowawca przedstawiają kroki, jakie zostały podjęte w celu wyjaśnienia zajścia oraz zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi, a także, jeśli to wskazane, proponuje rodzicom i dziecku pomoc specjalisty (psychologa, pedagoga).

Działania wobec sprawcy cyberprzemocy.

Gdy sprawca cyberprzemocy **jest znany i jest on uczniem szkoły**, psycholog **szkolny** pełniący w szkole rolę koordynatora działań wychowawczych powinien podjąć dalsze działania.

1. Rozmowa z uczniem - sprawcą przemocy o jego zachowaniu:

- ☐ celem rozmowy powinno być ustalenie okoliczności zajścia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami i poszukanie rozwiązania sytuacji konfliktowej,
- ☐ sprawca powinien otrzymać jasny i zdecydowany komunikat o tym, że szkoła nie akceptuje żadnych form przemocy,
- ☐ należy omówić z uczniem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane,
- ☐ sprawca powinien zostać zobowiązany do zaprzestania swojego działania usunięcia z sieci szkodliwych materiałów,
- ☐ ważnym elementem rozmowy jest też określenie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy,
- ☐ jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy,
- ☐ nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.

Działania wobec sprawcy cyberprzemocy.

2. Powiadomienie rodziców sprawcy i omówienie z nimi zachowania dziecka:

- ☐ rodzice sprawcy powinni zostać poinformowani o przebiegu zdarzenia i zapoznani z materiałem dowodowym, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środków dyscyplinarnych wobec ich dziecka,
- ☐ w miarę możliwości należy starać się pozyskać rodziców do współpracy i ustalić jej zasady,
- ☐ warto wspólnie z rodzicami opracować projekt kontraktu dla dziecka, określającego zobowiązania ucznia, rodziców i przedstawiciela szkoły oraz konsekwencje nieprzestrzegania przyjętych wymagań i terminy realizacji zadań zawartych w umowie.

Działania wobec sprawcy cyberprzemocy.

3. Objęcie sprawcy opieką psychologiczno-pedagogiczną:

- ☐ praca ze sprawcą powinna zmierzać w kierunku pomocy uczniowi w zrozumieniu konsekwencji swojego zachowania, w zmianie postawy i postępowania ucznia, w tym sposobu korzystania z nowych technologii,
- ☐ jeśli szkoła posiada odpowiednie warunki, pomoc psychologiczna może być udzielona sprawcy na terenie szkoły,
- ☐ w uzasadnionym przypadku można w toku interwencji zaproponować uczniowi (za zgodą rodziców) skierowanie do specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym.

Jak zabezpieczamy dowody w szkole?

Wszelkie **dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane**. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.

Takie zabezpieczenie dowodów nie tylko ułatwi dalsze postępowanie dostawcy usługi (odnalezienie sprawcy, usunięcie szkodliwych treści z serwisu), ale również stanowi materiał, z którym powinny się zapoznać wszystkie zaangażowane w sprawę osoby: dyrektor i pedagog szkolny, rodzice, a wreszcie **policja, jeśli doszło do złamania prawa**.

Na etapie zabezpieczania dowodów cyberprzemocy i identyfikacji sprawcy warto korzystać z pomocy nauczyciela informatyki.

Gdzie szukać pomocy?

Możesz skontaktować się z:

- ☐ Policją jeśli doszło do złamania prawa
- ☐ www.helpline.org.pl
- ☐ zadzwoń pod bezpłatny numer telefonu 0 800 100 100.
- ☐ FDN „Ogólnopolski telefon zaufania dla dzieci i młodzieży 116 111”.
- ☐ www.dyzurnet.pl- serwis, który przyjmuje zgłoszenia dotyczące nielegalnych treści znalezionych w Internecie,
- ☐ www.dzieckowsieci.pl- strona zajmująca się zwróceniem uwagi dorosłych i dzieci na zagrożenia wynikające z nierozważnego korzystania z Internetu,
- ☐ www.safeinternet.pl
- ☐ www.nask.pl
- ☐ www.dbi.pl

***Na terenie naszej szkoły możesz:**

- porozmawiać z Wychowawcą, Psychologiem, Dyrektorem lub Szkolnym Rzecznikiem Praw Ucznia
- napisać maila do Szkolnego Rzecznika Praw Ucznia lub informację do skrzynki zaufania

rzecznik.pspblinow@gmail.com